

336.143.232(478)

DEFICITUL BUGETAR: CAUZE ȘI CONSECINȚE

*Conf. univ. dr. Aliona BALAN, ASEM
balan.a@ase.md*

Bugetul de stat reprezintă principala verigă a sistemului financiar. Orice țară tinde spre echilibrarea bugetului de stat, dar, cu toate acestea, în prezent, majoritatea statelor înregistrează deficit bugetar. Problema deficitului bugetar a devenit o preocupare principală în politica macroeconomică, în special, în anii '80, când țările lumii au înregistrat frecvent deficite bugetare. Este firească această preocupare, deoarece perspectiva unui deficit bugetar mare conturează perspectiva atât a reducerii cheltuielilor guvernamentale, cât și a creșterii impozitelor, fapt ce ar determina, în mod cert, o reducere a creșterii economice. Actualmente, cunoașterea deficitului bugetar și preocupările pentru diminuarea lui continuă, prezintă o mare însemnătate pentru Republica Moldova, cu atât mai mult cu cât țara noastră se confruntă cu dificultăți în evoluția economiei. Lucrarea de față își propune să analizeze cauzele apariției deficitului bugetar și consecințele acestuia asupra economiei.

Cuvinte-cheie: deficit bugetar, venituri bugetare, cheltuieli bugetare, produsul intern brut (PIB), datoria de stat, surse de finanțare.

JEL: E20, E62, H61.

Introducere

Una dintre cele mai importante funcții ale statului constă în reglementarea structurii economice a societății. La baza acestei reglementări, stă mecanismul financiar, care este

336.143.232(478)

BUDGET DEFICIT: CAUSES AND CONSEQUENCES

*Assoc. Prof. PhD Aliona BALAN, ASEM
balan.a@ase.md*

State budget is the main component of the financial system. Any country tends to balance the state budget; however, currently, most states have a budget deficit. The problem of the budget deficit became a major concern in macroeconomic policy, especially in the 1980s, when countries around the world frequently experienced budget deficits. This concern is natural, because the prospect of a large budget deficit outlines the prospect of both, a reduction in government spending and an increase in taxes, which would certainly lead to a reduction in economic growth. Currently, the knowledge of the budget deficit and the concern for its continuous decrease are of great significance for the Republic of Moldova, especially since our country is facing difficulties in the economy evolution. This paper aims to analyse the causes of the budget deficit and its consequences on the economy.

Keywords: budget deficit, budget revenues, budget expenditures, Gross Domestic Product (GDP), government debt, financing sources.

JEL: E20, E62, H61.

Introduction

One of the most important functions of the state is to regulate the economic structure of the society. Underlying this regulation is the financial mechanism, which is determined by the economic policy of the

determinat în funcție de politica economică a statului. Principalul instrument al statului, prin care se realizează reglementările economice și sociale, este sistemul financiar, în cadrul căruia bugetul de stat ocupă locul central.

Bugetul de stat reprezintă un plan financiar anual, în care sunt reflectate cheltuielile planificate să fie efectuate și veniturile preconizate să fie obținute de către administrațiile publice centrale. Potrivit lui Jack Rabin, „bugetul de stat nu mai este doar un document, aprobat prin lege, de planificare și canalizare a resurselor financiare anuale ale statului spre destinații conform programului de guvernare al puterii politice. El constituie un reper important al reflectării gradului în care statul se implică în economie și în viața socială, al capacității economiei naționale de a contribui la constituirea resurselor financiare necesare statului, precum și al modului în care acesta înțelege să le gestioneze” [5, p.10].

Situația cea mai frecvent întâlnită în practica economică internațională o constituie deficitul bugetar, care reprezintă depășirea cheltuielilor bugetare peste veniturile bugetare. În acest context, una din problemele esențiale ale economiei de piață, în general, și ale economiei în curs de dezvoltare, în special, o constituie găsirea modalităților optime de finanțare a deficitelor bugetare, în condițiile în care se știe că datoria publică reprezintă o povară, iar finanțarea deficitelor are o serie de implicații asupra ratei dobânzii și creșterii economice.

Metode și materiale

În cadrul cercetării, au fost utilizate metoda de analiză a literaturii din domeniul cercetat, metoda comparativă, abstracția științifică etc. De asemenea, s-a recurs la metoda inductivă, cu ajutorul căreia au fost generalizate fapte concrete, analizate, sintetizate și formulate concluzii asupra problemei cercetate.

state. The main instrument of the state through which economic and social regulations are implemented is the financial system, in which the state budget occupies the central place.

The state budget is an annual financial plan, which reflects the expenditures planned to be made and the anticipated revenues to be obtained by the central public administrations. According to Jack Rabin, “the state budget is no longer just a document, approved by law, for planning and channelling the annual financial resources of the state to destinations according to the governing program of political power. It constitutes an important benchmark for reflecting the degree to which the state is involved in the economy and social life, the capacity of the national economy to contribute to the financial resources needed by the state, and how it understands to manage them” [5, p.10].

The most common situation in international economic practice represents the budget deficit, which is the exceeding of budget expenditures over budget revenues. In this context, one of the key problems of the market economy in general and of the developing economy in particular is finding the best ways to finance budget deficits, given that public debt is a burden and deficit financing has a number of implications for interest rates and growth.

Methods and materials

In this research were used the following research methods: analysis of the literature in the researched field, the comparative method, scientific abstraction, etc. Also, the inductive method was used, with the help of which concrete facts were generalized, analysed, synthesized and formulated conclusions on the researched problem.

Suportul informațional al cercetării îl reprezintă atât publicațiile științifice la nivel național, cât și studiile internaționale, rapoartele anuale elaborate de Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova, datele statistice prezentate de Biroul Național de Statistică, alte resurse informaționale accesibile în Internet. Totodată, informațiile sistematizate se bazează pe acte normative, precum Legea bugetului de stat pentru anul 2020.

Rezultate obținute și discuții

Deficitele bugetare constituie un barometru al situației macroeconomice, al cărui indice se află sub un permanent control. Practica mondială denotă că limita lui rațională este de până la 3% din produsul intern brut (PIB). În acest caz, se consideră că economia se află la nivelul ocupării depline a factorilor de producție, iar cheltuielile bugetare sunt destinate efectuării restructurărilor și modernizărilor în economie.

Existența deficitului bugetar se datorează mai multor cauze, precum:

- scăderii volumului activității economice, fapt ce conduce la micșorarea veniturilor persoanelor fizice și juridice, drept urmare, are loc reducerea bazei impozabile și, în consecință, scăderea veniturilor bugetare;
- creșterii cheltuielilor guvernamentale în scopul realizării unor programe sociale (ex., cheltuieli cu șomajul, cu asistență pentru persoane cu nevoi speciale etc.);
- creșterii cheltuielilor publice asociate cu dezvoltarea infrastructurii și sectoarelor prioritare ale economiei;
- reducerii ratei impozitelor în vederea stimulării activității agenților economici;
- nivelului scăzut de colectare a impozitelor;
- creșterii activității sectorului invizibil al economiei etc.

The informational support of research is both scientific publications of national and international studies, the annual reports drawn up by the Ministry of Finance of the Republic of Moldova, the statistical data submitted by the National Bureau of Statistics and other information resources accessible on the Internet. Similarly, the systemised information is based on normative acts, as well as the Law on the state budget for the year 2020.

Results obtained and discussions

Budget deficits constitute a barometer of the macroeconomic situation, the index of which is under constant control. World practice shows that its rational limit is up to 3% of Gross Domestic Product (GDP). In this case, the economy is considered to be at the level of full employment of the factors of production, and the budgetary expenditures are directed towards the restructuring and modernization of the economy.

The existence of the budget deficit is due to several causes, such as:

- the decrease of the volume of economic activity, fact that leads to the decrease of the incomes of the natural and legal persons, as a result is their reduction of the taxable base and consequently the decrease of the budgetary incomes;
- increasing government spending in order to achieve social programs (e.g. unemployment spending, assistance for people with special needs, etc.);
- increasing public spending associated with the development of infrastructure and priority sectors of the economy;
- reducing the tax rate in order to stimulate the activity of economic agents;
- low level of tax collection;
- increasing the activity of the invisible sector of the economy, etc.

În cele din urmă, deficitul bugetar constituie rezultatul:

- cheltuielilor guvernamentale excesive;
- capacității financiare limitate a statului de a mobiliza veniturile necesare;
- recesiunilor economice.

Este puțin probabilă identificarea cauzei principale a deficitului bugetar. Pentru diferite țări și în diferite perioade de dezvoltare, cauzele sunt diverse, dar cel mai adesea, acestea influențează concomitent. Orice majorare a cheltuielilor guvernamentale, care nu este însoțită de creșterea veniturilor, creează un sold bugetar negativ. Întrucât impozitele reprezintă *principala sursă de venituri publice*, putem afirma, cu certitudine, că formarea *bugetului depinde* de situația financiară a subiecților economici, în special, și de *situația economică* din țară, în general.

Unul dintre cei mai importanți factori, care influențează dimensiunea deficitului bugetar, constă în mărimea și fluctuațiile PIB-ului, pe parcursul anului bugetar, precum și modul de redistribuire a acestuia prin intermediul instrumentelor financiare.

Istoria dezvoltării economiei mondiale demonstrează că, în perioadele de recesiune, atunci când PIB-ul înregistrează valori scăzute, bugetul, de regulă, înregistrează deficit, în timp ce, în perioadele de expansiune, înregistrează solduri bugetare pozitive. Cauzele acestor fluctuații se datorează atât factorilor endogeni (schimbările în cheltuielile de consum ale gospodăriilor casnice și în cheltuielile investiționale ale firmelor vor determina modificări în PIB), cât și factorilor exogeni (aparitia unor șocuri pozitive sau negative vor produce fluctuații ale PIB-ului, precum: dezastre naturale, schimbări climatice, modificarea prețurilor la petrol, recesiuni sau expansiuni în țările ce reprezintă partenerii comerciali strategici etc.). Drept urmare, în perioadele de recesiune, se

Finally, the budget deficit is the result of:

- excessive government spending;
- limited financial capacity of the state to mobilize the necessary revenues;
- economic recessions.

The main cause of the budget deficit is unlikely to be identified. For different countries and in different periods of development, the causes are diverse, but most often, they influence at the same time. Any increase in government spending, which is not accompanied by rising revenues, creates a negative budget balance. As taxes are the *main source of public revenue*, we can say with certainty that the formation of the *budget depends* on the financial situation of economic subjects, in particular, and the economic *situation* in the country in general.

One of the most important factors influencing the size of the budget deficit is the size and fluctuations of GDP during the budget year, as well as how it is redistributed through financial instruments.

The history of the world economy development shows that in times of recession, when GDP is low, the budget is usually in deficit, while in periods of expansion, it has positive budget balances. The causes of these fluctuations are due to both endogenous factors (changes in household consumption expenditures and firms' investment expenditures will cause changes in GDP) and exogenous factors (the occurrence of positive or negative shocks will cause GDP fluctuations, such as natural disasters, climate change, changing oil prices, recessions or expansions in countries representing strategic trading partners, etc.). As a result, during periods of recession, revenues from direct taxes (personal income tax, personal income tax) are reduced due to the reduction of the taxable base. At the same time, certain

reduc încasările din impozitele directe (impozitul pe venitul persoanelor fizice, impozitul pe venitul persoanelor juridice) datorită reducerii bazei impozabile. În același timp, se majorează anumite cheltuieli publice (achiziții de stat, investiții în infrastructură, asistență socială etc.). De regulă, în perioadele de recesiune, guvernul promovează o politică bugetar-fiscală stimulantă în scopul stimulării cererii agregate, fapt ce va genera deficit bugetar, ca rezultat al creșterii cheltuielilor guvernamentale și reducerii impozitelor [3, p.70].

Formarea deficitului bugetar impune apariția problemei identificării modalităților de reducere a acestuia, cu cele mai mici pierderi pentru economie și care prevăd:

- *reducerea cheltuielilor bugetare.* Această modalitate nu este întotdeauna posibilă, deoarece reducerea achizițiilor publice privează furnizorii de venituri, aceștia neavând posibilitatea de a-și dezvolta afacerile, fapt ce va intensifica stagnarea economiei. În același timp, reducerea programelor sociale, în perioadele în care populația are nevoie de sprijin, pot provoca tensiuni sociale;
- *sporirea veniturilor bugetare,* modalitate care poate fi realizată prin: majorarea cotelor impozitare; introducerea unor noi impozite și taxe; anularea facilităților fiscale; colectarea mai eficientă a impozitelor. Totodată, este de menționat că creșterea impozitelor se poate solda cu un efect dublu, pe de o parte, aceasta permite majorarea cheltuielilor bugetare în vederea stimulării activității economice, pe de altă parte, are loc reducerea veniturilor agenților economici, ce generează reducerea investițiilor private, cu impact negativ asupra posibilităților de dezvoltare a economiei.

public expenditures are increasing (state procurement, infrastructure investments, social assistance, etc.). Usually, in times of recession, the government promotes a stimulating budgetary and fiscal policy in order to stimulate aggregate demand, which will generate a budget deficit, as a result of increased government spending and reduced taxes [3, p.70].

The formation of the budget deficit requires the emergence of the problem of identifying ways to reduce it, with the least losses for the economy and which provide:

- *reduction of budget expenditures.* This is not always possible, as the reduction of public procurement deprives suppliers of revenue, as they do not have the opportunity to grow their business, which will intensify the stagnation of the economy. At the same time, reducing social programs in times when the population needs support can cause social tensions;
- *increasing budget revenues,* a method that can be achieved by: increasing tax rates; introduction of new taxes and fees; cancellation of fiscal facilities; more efficient tax collection. At the same time, it should be mentioned that the increase of taxes can generate a double effect, on the one hand, it allows the increase of budgetary expenditures in order to stimulate economic activity, on the other hand, there is a reduction of incomes of economic agents, with negative impact on the possibilities of economic development.

The budget deficit does not always reflect a difficult economic situation, and the lack of a deficit does not mean that the country's economy is not facing problems and is developing dynamically. Many

Deficitul bugetar nu întotdeauna reflectă o situație economică dificilă, iar lipsa deficitului nu înseamnă că economia țării nu se confruntă cu probleme și se dezvoltă dinamic. Multe țări dezvoltate economic au trăit și trăiesc cu un nivel ridicat al datoriei.

Deficitul bugetar nu constituie, neapărat, o problemă atunci când se reflectă, în totalitate, în cheltuieli de investiții și, în special, în realizarea infrastructurii și este acoperit cu resurse financiare sigure, fără a se apela la emisiuni monetare inflaționiste. Lucrul cel mai important este ca suma mijloacelor obținute din împrumuturi de stat să nu împovăreze economia națională, să nu fie însoțită de creșterea semnificativă a cheltuielilor pentru deservirea datoriei publice și reducerea programelor sociale. Astfel, deficitul poate fi determinat de intenția guvernului de a realiza investiții publice în dezvoltarea unor sectoare ale economiei cu scopul atingerii unor schimbări progresive în structura producției sociale.

Cu toate acestea, toate țările încearcă să realizeze un buget echilibrat sau să nu depășească limita maximă admisă a deficitului bugetar. Se recomandă ca limita deficitului bugetar să fie calculată în raport cu PIB, venitul național sau cheltuielile bugetului respectiv. Experiența internațională arată că, într-o economie de piață stabilă, limita respectivă trebuie să fie de 2-3% din PIB, 5% din venitul național, 8-10% din cheltuielile bugetare.

Cel mai frecvent, deficitul bugetar reflectă situațiile de criză din economie, înrăutățirea indicatorilor economico-financiar ai activității agenților economici, ineficiența sistemului fiscal etc., în acest caz, fiind necesare adoptarea unor măsuri urgente de către guvern în vederea stabilizării economiei, reformării sistemului creditar-financiar, ajustării politicii bugetar-fiscale.

economically developed countries have lived and live in debt.

The budget deficit is not necessarily a problem when it is fully reflected in investment expenditure and, in particular, in the construction of infrastructure and is covered by secure financial resources, without resorting to inflationary monetary issues. The most important thing is that the amount of money obtained from state loans does not burden the national economy, is not accompanied by a significant increase in spending on servicing public debt and reducing social programs. Thus, the deficit can be determined by the government's intention to make public investments in the development of some sectors of the economy in order to achieve progressive changes in the structure of social production.

However, all countries are trying to achieve a balanced budget or not to exceed the maximum allowable budget deficit limit. The budget deficit threshold is recommended to be calculated in relation to GDP, national revenue or budget expenditure. International experience shows that in a stable market economy, the respective limit must be 2-3% of GDP, 5% of national income, 8-10% of budget expenditures.

Most often, the budget deficit reflects crisis situations in the economy, worsening economic and financial indicators of economic activity, inefficiency of the tax system, etc., in this case it is necessary to take urgent measures by the government to stabilize the economy, with regards to reforming the financial and credit system, the adjustment of budgetary-fiscal policy.

How does the budget deficit affect the economy? On the one hand, government procurement is a component of aggregate demand and is therefore directly affected by changes in the volume of government pro-

Cum afectează deficitul bugetar economia? Pe de o parte, achizițiile guvernamentale reprezintă o componentă a cererii agregate și, prin urmare, este afectată direct de schimbările apărute în volumul achizițiilor guvernamentale. Pe de altă parte, transferurile bugetare, dobânda plătită pentru datoria publică, impozitele pe venitul personal și pe profit afectează, în mod direct, veniturile agenților economici și indirect cererea agregată [2, p.362]. Dacă, pe termen scurt, unul din principalele efecte ale deficitului este efectul de evicțiune, pe termen lung, nivelurile substanțial mai mari, mai persistente și mai nesustenabile ale datoriei publice pot ajunge, în cele din urmă, să exercite presiuni sporite asupra surselor interne disponibile și a surselor străine de fonduri împrumutabile.

Consecințele economice ale deficitului bugetar sunt, în mare parte, negative, deoarece un deficit bugetar poate determina:

- *Stimularea inflației.* Deficitul bugetar poate fi finanțat fie prin emisiunea monetară, fie prin împrumuturi guvernamentale. La *emisiunea monetară* se recurge mai puțin, întrucât această modalitate de acoperire a deficitului bugetar conduce la creșterea masei monetare în economie. Dacă ritmul de creștere a masei monetare depășește ritmul de creștere a volumului de producție, exprimat în PIB real, se declanșează inflația. Astfel, finanțarea prin emisiune monetară, al cărei moment pozitiv constă în operativitate, întrucât nu necesită dezbateri îndelungate în Parlament, are un dezavantaj considerabil – consecințe inflaționiste. Exemplul elocvent în ceea ce privește monetizarea deficitului este reprezentat de Mexic, care, în anii '80, a promovat o politică prin care baza monetară a crescut cu 80-90% pe an, determinând o majorare a inflației cu 100-130% pe an în perioada respectivă.

On the other hand, budget transfers, interest paid on public debt and taxes on personal income and profit directly affect the income of economic agents and indirectly aggregate demand [2, p.362]. If in the short term, one of the main effects of the deficit is the eviction effect, in the long run, substantially higher, more persistent and unsustainable levels of public debt may eventually exert increased pressure on available domestic sources and sources of foreign borrowed funds.

The economic *consequences* of the budget deficit are largely *negative*, as a budget deficit can lead to:

- *Stimulating inflation.* The budget deficit can be financed either by monetary issuance or by government loans. There is less recourse to *money issuance*, as this way of covering the budget deficit leads to an increase in the money supply in the economy. If the growth rate of the money supply exceeds the growth rate of the production volume expressed in real GDP, inflation is triggered. Thus, the financing through monetary issuance, a positive moment of which consists in the operativeness, as it does not require long debates in the parliament, has a considerable disadvantage – inflationary consequences. The eloquent example of the monetization of the deficit is represented by Mexico, which in the 1980s promoted a policy by which the monetary base increased by 80-90% per year, leading to an increase in inflation by 100-130% per year during concerned.

Government loans are more commonly used, primarily through the sale of securities (government bonds). This method of hedging the deficit is considered less inflationary, because, although these securities increase the money supply (it is a component of the M_3 monetary aggregate), their

În mod frecvent, se recurge la *împrumuturi guvernamentale*, în primul rând, prin vânzarea hârtiilor de valoare, – valori mobiliare de stat (VMS). Această metodă de acoperire a deficitului este considerată mai puțin inflaționistă, deoarece, aceste valori mobiliare cresc, masa monetară (este componentă a agregatului monetar M_3), viteza de circulație a acestora este mult mai mică decât viteza de circulație a numerarului.

- *Provoacă efectul de evicțiune*, adică, plasând pe piață VMS, administrațiile publice intră în concurență cu firmele private în ceea ce privește atragerea mijloacelor financiare. Aceasta presupune creșterea cererii de mijloace financiare disponibile, fapt ce conduce la majorarea ratei dobânzii. Dacă crește nivelul ratei dobânzii, scad investițiile în sectorul privat. Creșterea împrumutului public soldat cu reducerea investițiilor private este numit efect de evicțiune. Totuși, efectul de evicțiune poate fi atenuat, dacă piața creditelor este mare, dacă statul împrumută de la nerezidenți și dacă împrumuturile guvernamentale sunt direcționate spre investiții guvernamentale.

- *Determină creșterea datoriei publice*, care se formează, la rândul ei, prin atragerea împrumuturilor interne și externe, fără rambursarea acestora la scadență. În plus, împrumuturile luate se cer a fi rambursate cu anumite dobânzi. Finanțarea deficitului prin datorie este considerată o modalitate noninflaționistă, întrucât, pe termen scurt, utilizarea ei nu exercită influență asupra masei monetare. Însă, pe termen lung, finanțarea prin datorie poate deveni cauza unei inflații mai înalte, comparativ cu cea determinată de finanțarea prin emisiune monetară. În caz de finanțare prin împrumut, poate surveni un risc important considerat efect de avalanșă al datoriei. El antrenează un cerc vicios: existența unei datorii publice importante implică

circulation speed is much lower than the cash circulation speed.

- *Causes the effect of eviction*, because, by placing themselves on the SS market, public administrations compete with private companies in terms of attracting financial means. This implies an increase in demand for available financial means, which leads to an increase in the interest rate. If the interest rate rises, private sector investment decreases. The increase in public lending resulting in a reduction in private investment is called the eviction effect. However, the eviction effect can be mitigated if the credit market is large, if the state borrows from non-residents, and if government loans are directed to government investment.

- *Determines the increase of public debt*, which is in turn formed by attracting domestic and foreign loans, without repaying them at maturity. In addition, loans taken are required to be repaid with certain interest. Debt deficit financing is considered a non-inflationary way, as its short-term use does not influence the money supply. But in the long run, debt financing can become the cause of higher inflation than would be caused by money issuance financing. In the case of loan financing, there may be a significant risk considered as an avalanche effect of the debt. He draws a vicious circle: the existence of a significant public debt involves the payment of considerable interest to state creditors; at the same time, these interest rates also burden budget expenditures leading to a worsening of the deficit and a new public debt, which in turn leads to new higher interest rates and so on. [4, p.176].

- *Leads to the reduction of budgetary expenditures* during the execution of the already approved budget. Such a measure is considered politically dangerous for the government.

plata de dobânzi considerabile către creditorii statului; în același timp, aceste dobânzi mai grevează asupra cheltuielilor bugetare, conducând la agravarea deficitului și la o nouă îndatorare publică, care, la rândul ei, conduce la noi dobânzi mai mari ș.a.m.d. [4, p.176].

• *Conduce la reducerea cheltuielilor bugetare*, în timpul execuției bugetului, deja, aprobat. O astfel de măsură este considerată periculoasă din punct de vedere politic pentru guvern.

În același timp, deficitul bugetar se poate solda și cu unele *consecințe pozitive*:

- Prin plasarea de noi împrumuturi guvernamentale pe piața hârtiilor de valoare, guvernul poate utiliza unul dintre principalele instrumente ale politicii monetar-creditare – operațiunile de piață deschisă;
- Statul, prin deficitul bugetar, poate majora investițiile publice și plățile sociale;
- Finanțând o parte din cheltuielile sale din contul deficitului bugetar, statul poate reduce impozitele (adeptii lui Keynes acordă o atenție deosebită acestui lucru).

Mărimea deficitului bugetar nu poate fi considerată un indicator relevant al eficienței politicii bugetar-fiscale, deoarece deficitul bugetar poate să se modifice și din alte cauze, care nu depind de politica bugetar-fiscală. Spre exemplu, dacă scade cererea de investiții, scade și nivelul venitului, chiar dacă există o rată fixă a impozitului și, ca urmare, deficitul bugetar va crește, întrucât se vor reduce încasările fiscale la buget. Astfel, mărimea deficitului bugetar se poate modifica drept rezultat al evenimentelor care nu au nicio atribuție la politica fiscală. În așa caz, guvernul va trebui să găsească o alternativă la concepția

At the same time, the budget deficit can have some *positive consequences*:

- By placing new government loans on the securities market, the government can use one of the main instruments of monetary-credit policy – open market operations;
- The state, through the budget deficit, can increase public investments and social payments;
- By financing part of its spending from the budget deficit, the state can reduce taxes (Keynesians pay special attention to this).

The size of the budget deficit cannot be considered a relevant indicator of the efficiency of the budget-fiscal policy, because the budget deficit can change for other reasons, which do not depend on the budgetary and fiscal policy. For example, if the demand for investment decreases, so does the level of income, even if there is a fixed tax rate and, as a result, the budget deficit will increase because tax revenues will be reduced to the budget. Thus, the size of the budget deficit may change as a result of events that have no attribution to fiscal policy. In that case, the government will have to find an alternative to the budget concept. This alternative can be full employment. In the case of the Republic of Moldova, the business environment must be developed, which will increase the demand for investments with the creation of jobs [7].

Counteracting the budget deficit can be achieved by promoting economic growth measures, maximizing the use of public revenues, connecting expenditures to the real possibilities of the national economy, simplifying fiscal regimes, thus leading to improved economic conditions and a

bugetară. Această alternativă poate fi ocuparea deplină a forței de muncă. În cazul Republicii Moldova, trebuie dezvoltat mediul de afaceri, care va crește cererea de investiții cu crearea locurilor de muncă [7].

Contracurajarea deficitului bugetar poate fi realizată prin promovarea măsurilor de creștere economică, eficientizarea maximă a utilizării veniturilor publice, racordarea cheltuielilor la posibilitățile reale ale economiei naționale, simplificarea regimurilor fiscale, determinând astfel condițiile economice îmbunătățite și un mediu de afaceri încrezător în politicile statului.

Dacă resursele bugetare vor fi orientate pentru dezvoltarea industriei, modernizarea agriculturii, construcția de căi de comunicație, protecția mediului etc., atunci, în viitor, acestea vor contribui la sporirea producției materiale, la creșterea PIB-ului. Dacă, însă, resursele bugetare vor fi orientate spre finanțarea cheltuielilor curente, subvenționarea producției nerentabile, atunci, deficitul bugetar va conduce inevitabil la creșterea tendințelor negative în dezvoltarea economiei, dintre care cea mai importantă este intensificarea proceselor inflaționiste.

În ultimii ani, în Republica Moldova, deficitul bugetar a constituit una dintre cele mai dificile probleme, cu care s-a confruntat politica economică. Unii susțin că deficitul bugetar nu ar trebui să reprezinte o sursă de îngrijorare, făcând comparații cu alte țări est-europene. Compararea deficitului bugetar al Republicii Moldova cu cel din alte țări est-europene nu poate fi redusă doar la examinarea ponderilor deficitelor față de PIB. În fond, utilitatea și relevanța unor asemenea comparații rezidă în analiza modurilor și posibilităților de finanțare a deficitelor, ținând seama de condiția obligatorie a păstrării echilibrului macroeconomic.

Bugetul de stat al Republicii Moldova, pentru anul 2020, a fost aprobat la venituri

confident business environment in state policies.

If the budgetary resources will be oriented towards the development of the industry, the modernization of agriculture, the construction of roads, the protection of the environment, etc., then, in the future, they will contribute to the increase of the material production, to the GDP growth. However, if the budgetary resources will be oriented towards financing current expenditures, subsidizing unprofitable production, then the budget deficit will inevitably lead to increasing negative trends in the development of the economy, the most important of which is the intensification of inflationary processes.

In recent years, the budget deficit in the Republic of Moldova has been one of the most difficult problems faced by the economic policy. Some argue that the budget deficit should not be a source of concern when comparing it to other Eastern European countries. The comparison of the budget deficit of the Republic of Moldova with that of other Eastern European countries cannot be reduced only to the comparison of the weights of the deficits in relation to GDP. After all, the usefulness and relevance of such comparisons lies in the analysis of ways and possibilities of financing deficits, taking into account the mandatory condition of maintaining macroeconomic balances.

The state budget of the Republic of Moldova for 2020 was approved for revenues in the amount of MDL 44.1 billion and expenses in the amount of MDL 51.5 billion, with a deficit in the amount of MDL 7.4 billion [1]. The share of the state budget deficit was planned at the level of about 3.2% of GDP. Thus, this year, the Republic

în sumă de 44,1 mlrd lei și la cheltuieli, în sumă de 51,5 mlrd lei, cu un deficit în sumă de 7,4 mlrd lei [1]. Ponderea deficitului bugetului de stat a fost planificat la nivelul de cca 3,2% din PIB. Astfel, în acest an, Republica Moldova va înregistra cel mai mare deficit bugetar din ultimii 10 ani, de 3,2% din PIB.

of Moldova will register the largest budget deficit for the last 10 years, that is 3.2% of GDP.

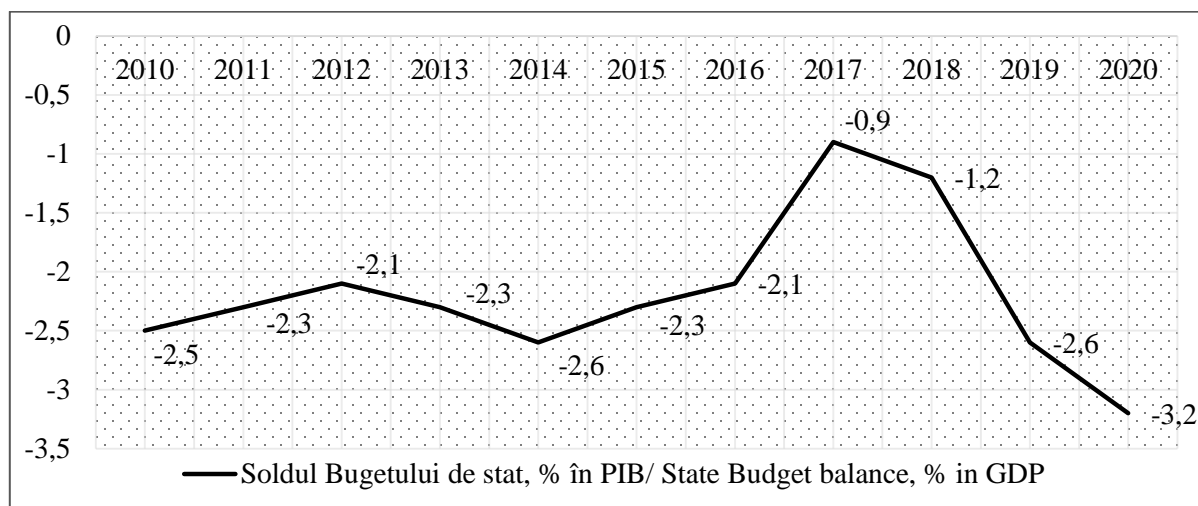

Figura 1. Evoluția soldului bugetar în perioada 2010-2020 (% din PIB)/

Figure 1. Evolution of the budget balance in the period 2010-2020 (% of GDP)

Sursa: elaborată de autor în baza datelor Ministerului Finanțelor/

Source: developed by the author based on data from the Ministry of Finance

Însă prognoza macroeconomică, pentru anul 2020, a fost revizuită, ca impact al pandemiei COVID-19 asupra economiei Republicii Moldova. În consecință, Ministerul Economiei și Infrastructurii, în comun cu experții Fondului Monetar Internațional, a revizuit prognoza macroeconomică de la creșterea PIB de 3,8%, la un declin de circa -3%. Inevitabil, vor fi influențate și veniturile bugetare, pe de o parte, acestea vor fi afectate de reducerea încasărilor din taxe și impozite, iar pe de altă parte, vor crește cheltuielile pentru susținerea sectorului medical. De asemenea, sunt prevăzute programe de cheltuieli, care sunt menite să atenueze impactul negativ al pandemiei asupra

But the macroeconomic forecast for 2020 has been revised, as an impact of the COVID-19 pandemic on the economy of the Republic of Moldova. As a result, the Ministry of Economy and Infrastructure, together with the experts of the International Monetary Fund, revised the macroeconomic forecast from GDP growth of 3.8% to a decline of about -3%. Inevitably, the budget revenues will be influenced, on the one hand, they will be affected by the reduction of tax revenues, and on the other hand, they will increase the expenditures to support the medical sector. Expenditure programs are also provided to mitigate the negative impact of the pandemic on businesses and

agenților economici și asupra populației. Drept surse de finanțare a măsurilor prevăzute vor servi creditele atrase din partea organizațiilor financiare internaționale și creditele bilaterale de la guvernele altor țări, precum Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială, Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei, Uniunea Europeană și Guvernul Federației Ruse. În aceste condiții, deși nivelul actual al datoriei din sectorul public nu este unul care să creeze probleme, în condițiile actuale, orice cheltuială trebuie minuțios justificată.

Atenuarea impactului, pe termen scurt, al crizei este o necesitate urgentă, dar este la fel de important accentul pe prioritățile de politici pe termen lung, pentru soluționarea problemelor privind capitalul uman insuficient, politicile concurențiale, declinul productivității și emigrarea în ascensiune. Reluarea procesului de creștere economică va crea condiții pentru accelerarea consolidării fiscale. Cheltuielile guvernamentale necesită restructurare, pentru a favoriza investițiile publice și a defavoriza cheltuielile de personal, în condițiile ajustării deficitului bugetar.

Practica internațională, ce ține de diminuarea deficitului bugetar, aplică pe larg atragerea în țară a capitalului străin. Atragerea capitalului străin ar deschide mai multe oportunități și ar contribui la îmbunătățirea situației economice în Republica Moldova.

Din punctul de vedere al ponderii datoriei de stat în PIB, putem afirma că Republica Moldova încă se află la un nivel confortabil, care, momentan, nu reprezintă un risc major (29,6% din PIB-ul preconizat pentru anul 2020). În pofida acestei poziții, unele tendințe încep să atragă atenția și anume nivelul, costurile și structura datoriei publice ar putea, în mod separat sau corelat, să genereze serioase probleme politicii economice. Datoria publică este dependentă de nivelul deficitului bugetar, de ratele dobân-

the population. Credits attracted from international financial organizations and bilateral loans from governments of other countries, such as the International Monetary Fund, the World Bank, the Council of Europe Development Bank, the European Union and the Government of the Russian Federation, will be used as sources of funding. In these circumstances, although the current level of public sector debt is not a problem, in the current conditions any expenditure must be thoroughly justified.

Mitigating the short-term impact of the crisis is an urgent need, but it is equally important to focus on long-term policy priorities to address the problems of insufficient human capital, competition policies, declining productivity and rising emigration. The resumption of the economic growth process will create conditions for accelerating fiscal consolidation. Government spending requires restructuring to favour public investment and disadvantage staff spending in terms of adjusting the budget deficit.

International practice, in terms of reducing the budget deficit, widely applies the attraction of foreign capital in the country. Attracting foreign capital would open more opportunities and will contribute to improving the economic situation in the Republic of Moldova.

From the point of view of the share of state debt in GDP, we can say that the Republic of Moldova is still at a comfortable level, which currently does not represent a major risk (29.6% of GDP projected for 2020). Despite this position, some trends are beginning to attract attention, namely the level, costs and structure of public debt could, separately or in correlation, generate serious economic policy problems. Public debt depends on the level of the budget deficit, interest rates, the growth rate and the previous level of debt. Implementing proper

zii, de rata creșterii economice și de nivelul anterior al datoriei. Implementarea unui management adecvat al datoriei publice ar însemna procese de optimizare pentru minimizarea costului datoriei și evitarea crizelor de lichiditate.

Datoria publică a Republicii Moldova, încă departe de nivelul de 60%, stabilit prin Tratatul de la Maastricht, se situează pe un trend crescător, fără ca această creștere să se concretizeze în dezvoltarea infrastructurii mult rămasă în urmă. Dezvoltarea infrastructurii, ea însăși un avanpost al politicilor anticriză, ar justifica o creștere temporară a datoriei publice. Din păcate, cea mai inoportună opțiune ar fi aceea de creștere a datoriei publice pentru acoperirea plății de pensii și salarii în sectoare neproductive.

Concluzii

Creșterea deficitului bugetar, înregistrat în ultimii ani, în aproape toate țările lumii, a adus politica bugetar-fiscală în prim-planul dezbaterilor naționale. Problema finanțării deficitului bugetar, a găsirii unei modalități optime de finanțare, face obiectul numeroaselor studii, în condițiile în care este știut faptul că datoria publică reprezintă o povară, iar finanțarea deficitelor are o serie de implicații asupra ratei dobânzii și creșterii economice. Analiza impactului deficitului bugetar asupra economiei urmărește, în principal, efectele exercitate asupra unor variabile, precum rata dobânzii, investiții, economii, curs de schimb, producția națională, respectiv creșterea economică pe termen lung [8].

Considerăm că, în programul măsurilor de diminuare a deficitului bugetar al Republicii Moldova, trebuie incluse și realizate măsuri, care, pe de o parte, ar stimula fluxul disponibilităților bănești în fondul bugetar al țării, iar pe de altă parte, ar contribui la reorientarea cheltuielilor din domeniul social spre obiective economice, în particular, spre investiții publice, care ar putea

public debt management would mean optimization processes to minimize the cost of debt and avoid liquidity crises.

The public debt of the Republic of Moldova, still far from the level of 60% established by the Maastricht Treaty, is on an increasing trend, without this increase materializing in the development of the infrastructure far behind. The development of infrastructure, itself an outpost of anti-crisis policies, would justify a temporary increase in public debt. Unfortunately, the most inappropriate choice would be to increase public debt to cover the payment of pensions and salaries in unproductive sectors.

Conclusions

The increase in the budget deficit in recent years in almost all countries of the world has brought fiscal policy to the forefront of national debates. The problem of financing the budget deficit, of finding an optimal way of financing is the subject of numerous studies, given that it is known that public debt is a burden, and deficit financing has a number of implications on interest rates and economic growth. The analysis of the impact of the budget deficit on the economy mainly looks at the effects on variables such as interest rates, investment, savings, exchange rates, domestic production and, respectively, long-term economic growth [8].

We consider that in program of measures to reduce the budget deficit of the Republic of Moldova must include and implement measures, which on the one hand would stimulate the flow of cash in the country's budget, and on the other hand, would help reorient social spending towards economic objectives, in particular towards public investment, which could create premises for improving the quality of economic growth, which would contribute to increasing the population's income.

crea premise pentru îmbunătățirea calității creșterii economice, ceea ce ar contribui la creșterea veniturilor populației.

Prioritatea economică pentru dezvoltarea Republicii Moldova constă în reformarea instituțiilor publice, reducerea evaziunii fiscale, creșterea capacității de absorbție a fondurilor europene și eficientizarea profundă a unui sector public mult prea mare în termeni de costuri fixe și mult prea ineficient în termeni de rezultate pe anumite componente și în ansamblul său. În același timp, în scopul obținerii stabilizării macroeconomice, este necesară o politică rezonabilă rigidă și controlul asupra cheltuielilor publice. Aceasta înseamnă întărirea disciplinei financiare obținute pe baza unui consens în societate, în baza căruia se află crearea unui câmp legal stabil, care asigură combinarea optimă a intereselor cetățenilor atât în calitate de contribuabili fiscali, cât și de consumatori ai bunurilor publice oferite de către stat prin intermediul bugetului de stat.

The economic priority for the development of the Republic of Moldova is the reform of public institutions, the reduction of tax evasion, the increase of the absorption capacity of European funds and the profound efficiency of a public sector far too high in terms of fixed costs and far too inefficient in terms of results on certain components and as a whole. At the same time, a reasonable rigid policy and control of public expenditure are necessary in order to achieve macroeconomic stabilization. This means strengthening the financial discipline obtained on the basis of a consensus in society, on the basis of which there is the creation of a stable legal field, which ensures the optimal combination of the interests of citizens both as tax taxpayers and as consumers of public goods offered by the state through the state budget.

Bibliografie/ Bibliography:

1. Legea bugetului de stat pentru anul 2020 [Accesat: 05.02.2020] Disponibil: file:///C:/Users/Admin/Desktop/172%20(1).pdf
2. ANGELESCU, Coralia și colectivul de coordonare. *Economie. Manual universitar* (ediția a V-a). București: Editura Economică, 2000, p. 355-365.
3. BĂCESCU, Marius; BĂCESCU-CĂRBUNARU, Angelica. *Macroeconomie intermediară*. București, 2004, p. 192-199.
4. CHIRIȚĂ, Nora; SCARLAT, Emil. *Politici macroeconomice*. București: Editura Economică, 1998, p. 153-184.
5. RABIN, Jack. *Handbook of Public Budgeting*. New York: Ed. Marcel Dekker, 1992, p. 10-11. ISBN 9780824785925
6. MESEA, Oana Elena. *Influența deficitului bugetar asupra dezvoltării economice a României*. [Accesat: 10.03.2020] Disponibil: <https://mpr.ub.uni-muenchen.de/>
7. MANOLE, Tatiana; STRATAN, Alexandru. *Corelarea dintre datoria publică, deficitul bugetar și politica fiscală*. [Accesat: 05.04.2020] Disponibil: <https://ibn.idsi.md/sites/default/files/>
8. LOZONSCHI, Mădălina Alexandra. *Politica deficitului bugetar*. [Accesat: 05.04.2020] Disponibil: <http://www.utgjiu.ro/>